

**Valsts akciju sabiedrība
„Latvijas dzelzceļš”**

**Konsolidēts neauditēts
2022.gada pārskats**

SATURS

INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU	3
VADĪBAS ZIŅOJUMS	5
KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI	18
KONSOLIDĒTAIS PEĻNAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS	18
KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS.....	19
KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI.....	20
KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS.....	22
KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS.....	23
KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI	25

INFORMĀCIJA PAR KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBU

Koncerna mātes sabiedrības nosaukums	LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Koncerna mātes sabiedrības juridiskais statuss	Valsts akciju sabiedrība
Adrese	Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547
Vienotais reģistrācijas numurs	40003032065
Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā	01.10.1991.
Reģistrācijas datums Komercreģistrā	10.09.2004.
Reģistrācijas vieta	Rīga
Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums	10.09.2004.
Akcionārs	Latvijas Republika (100%)
Kapitāla daļu turētājs	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743
Pārraudzības institūcija	Sabiedrības padome
Padome	Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs Andris LIEPIŅŠ, padomes priekšsēdētāja vietnieks Reinis CEPLIS, padomes loceklis Andris MALDUPS, padomes loceklis līdz 13.01.2023. Juris KAĻEŅUKS, padomes loceklis no 02.02.2022. līdz 13.01.2023.
Pārvaldes institūcija	Sabiedrības valde
Valde	Rinalds PĻAVNIEKS, valdes loceklis, valdes priekšsēdētājs no 10.02.2023. Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes locekle Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs līdz 09.02.2023. Ēriks ŠMUKSTS, valdes loceklis līdz 14.01.2022.
Revidenti	SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr .5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Ilandra Lejiņa Sertifikāts Nr. 168
Pārskata gads	2022. gada 1. janvāris – 2022. gada 31. decembris

Meitas sabiedrības

SIA "LDZ CARGO"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788421
Adrese	Dzirnavu iela 147, k-1, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2021. – 31.12.2022.
SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788351
Adrese	Turģeņeva iela 21, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2022. – 31.12.2022.
SIA "LDZ infrastruktūra"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003788258
Adrese	Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2022. – 31.12.2022.
SIA "LDZ apsardze"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003620112
Adrese	Zasas iela 5-3, Rīga, LV-1057
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2022. – 31.12.2022.
AS "LatRailNet"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40103361063
Adrese	Turģeņeva iela 21, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata gads	01.01.2022. – 31.12.2022.
SIA "LDZ Loģistika"	
Vienotais reģistrācijas numurs	40003988480
Adrese	Dzirnavu iela 147, k-2, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - VAS "Latvijas dzelzceļš"
Pārskata periods	01.01.2022. – 31.12.2022.
SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija" (ar 30.12.2022. pievienota pie SIA "LDZ ritošā sastāva serviss")	
Vienotais reģistrācijas numurs	40103419565
Adrese	Turģeņeva iela 14, Rīga, LV-1050
Daļu īpatsvars, %	100% kapitāla daļu īpašnieks - SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"
Pārskata periods	01.01.2022. – 30.12.2022.

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA SAIMNIECISKO DARBĪBU 2022. GADĀ

1. "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" KONCERNA RAKSTUROJUMS

"Latvijas dzelzceļš" koncerns (turpmāk tekstā – *Koncerns*) pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncernā ietilpst: *Koncerna* mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*), SIA "LDZ CARGO", SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", SIA "LDZ apsardze", SIA "LDZ Loģistika", SIA "LDZ infrastruktūra", AS "LatRailNet". Līdz 30.12.2022. SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" piederēja meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"".

Lai nodrošinātu *Koncerna* biznesa virzienu attīstību un konkurētspēju, ir izstrādāta vienota *Koncerna* stratēģija un mērķi, nodrošinot optimālu ražošanas un investīciju resursu sadalījumu starp biznesa virzieniem un *Koncerna* sabiedrībām, lēmumu pieņemšanas koordināciju un efektīvu to īstenošanas kontroli. *Latvijas dzelzceļš* pārstāv *Koncerna* intereses starptautiskā līmenī.

Latvijas dzelzceļš ir viens no lielākajiem uzņēmumiem Latvijā, kas ar savu saimniecisko darbību dod nozīmīgu ieguldījumu valsts tautsaimniecībā, nodrošinot dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. *Latvijas dzelzceļa* kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā uz 31.12.2022. ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3 180 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu, kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus.

SIA "LDZ CARGO" veic starptautiskos un iekšzemes kravu, t.sk. bīstamo un negabarīta kravu, pārvadājumus, kā arī sniedz citus ar dzelzceļa kravu pārvadājumiem saistītus pakalpojumus. Sabiedrība konteineros un vagonos pārvadā plaša sortimenta kravas, gandrīz visus HKN (Harmonizēta kravu nomenklatūra) minētos kravas veidus. Sabiedrība darbojas SMGS un CIM tiesiskajā vidē un kravu pārvadāšanai izmanto Austrumu-Rietumu un Ziemeļu-Dienvidu transporta koridorus. Pamatojoties uz 15.12.2022. sabiedrības vienīgā dalībnieka VAS "Latvijas dzelzceļš" lēmumu, nolūkā paaugstināt sabiedrības maksātspējas kapacitāti, kā arī, lai izslēgtu finanšu riskus un sasniegtu sabiedrības stratēģiskos mērķus, 2022. gadā tika palielināts sabiedrības pamatkapitāls par rezervju summu 34 205 482 EUR.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi un remontus, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, sniedz maģistrālo kravas, manevru dīzeļlokomotīvu un sliežu ceļu mašīnu nomas pakalpojumus, lokomotīvu rezerves bāzes uzturēšanas pakalpojumus un nodarbojas ar degvielas tirdzniecību. Sabiedrība sniedz arī nesagraujošās kontroles laboratorijas pakalpojumus un nodarbojas ar ritošā sastāva rezerves daļu tirdzniecību.

SIA "LDZ Loģistika" darbības virziens ir intermodālu loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošana, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus un tādā veidā sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.

SIA "LDZ apsardze" veic dažādu objektu un dzelzceļa kravu fizisko apsardzi, projektē un montē dažādas apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmas, kam ekspluatācijas laikā veic tehnisko apkopi un uzturēšanu, kā arī veic saņemto trauksmes signālu monitoringu. Pakalpojumi tiek sniegti juridiskām personām, t.sk., *Koncerna* sabiedrībām, un fiziskām personām.

SIA "LDZ infrastruktūra" līdz 2022. gada 14. oktobrim sniedza sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus. Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts

akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija""; 2022. gadā ir uzsākts sabiedrības likvidācijas process, kuru plānots pabeigt 2023. gada sākumā.

AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība pieņem lēmumus par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, piekļuves maksas aprēķināšanas sistēmu, maksas noteikšanu, novērtēšanu un iekasēšanu, kā arī sadarbojas ar citiem būtisko funkciju veicējiem starptautisko savienojumu jautājumos.

Līdz 30.12.2022. SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" piederēja meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"". Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" reorganizācijas rezultātā tā ir pievienota SIA "LDZ ritošā sastāva serviss". 30.12.2022. ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra lēmumu komercreģistrā reģistrēts ieraksts par sabiedrības reorganizāciju – apvienošanu, pievienojot to SIA "LDZ ritošā sastāva serviss".

Lai pilnveidotu labas korporatīvās pārvaldības praksi un attīstītu izpratni par sociālo atbildību *Koncernā*, kā arī nostiprinātu ilgtspējīgu un vienlaikus inovatīvu domāšanu tradīcijām bagātajā dzelzceļa nozarē, kopš 2016. gada *Latvijas dzelzceļš* gatavo ilgtspējas pārskatu pēc starptautiski atzītajām Global Reporting Initiative (GRI) vadlīnijām (tagad – GRI standarta). Tāpat *Koncerna* sabiedrības to snieguma ilgtspējas jomā novērtēšanai ik gadu piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā ilgtspējas indeksa novērtējumā. Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2022. gada jūnijā ilgtspējas indeksa eksperti piešķīra *Latvijas dzelzceļam* zelta kategorijas vērtējumu, bet tā atkarīgajām sabiedrībām šādus vērtējumus: SIA "LDZ CARGO" – ilgtspējas indeksa platīna kategoriju, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" – zelta kategoriju, bet SIA "LDZ apsardze" un SIA "LDZ Loģistika" – sudraba kategoriju.

Ņemot vērā kravu pārvadājumu tendences, 2022. gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktā *Koncerna* sabiedrību procesu pārskatīšana, kuru ietekmē samazinājās arī darbinieku skaits.

2022. gadā *Koncerna* vidējais darbinieku skaits ir 6 482 darbinieki, salīdzinājumā ar 2021. gadu tas ir samazinājies par 669 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Koncerna konsolidētie ieņēmumi 2022. gadā ir 254 788 tūkst. euro (EUR). Salīdzinot ar 2021. gadu, konsolidētie ieņēmumi ir palielinājušies par 5 611 tūkst. EUR jeb 2,3 %.

Ieņēmumi no kravu pārvadājumiem, kas veido būtiskāko daļu - 49,4% - no *Koncerna* konsolidētā neto apgrozījuma, salīdzinājumā ar 2021. gadu ir palielinājušies par 3 482 tūkst. EUR jeb 2,8%.

2022. gadā kopējais vilcienu-km salīdzinājumā ar 2021. gadu ir palielinājies par 0,7 % (ieskaitot tehnoloģiskos vilcienu-km, bet bez *Latvijas dzelzceļa* pašu vajadzībām veiktajiem vilcienu-km), no tiem pasažieru pārvadājumos par 4,1 %, savukārt vilcienu-km skaits kravu pārvadājumos ir samazinājies par 3,8 %. Dzelzceļa kravu pārvadājumi Latvijā pārsvarā ir vērsti no valsts austrumu robežām uz Latvijas trīs lielākajām ostām – Rīgu, Ventspili un Liepāju caur Latvijas austrumdaļas lielajiem dzelzceļa mezgliem Daugavpilī un Rēzeknē, veidojot Austrumu – Rietumu tranzīta koridoru, kas savienots ar dzelzceļa līniju starp valsts Ziemeļu – Dienvidu robežām, un savā starpā savienots arī ar reģionālām līnijām.

2022. gadā pa dzelzceļu tika pārvadātas 21 588 tūkst. tonnas, kas ir par 375 tūkst. tonnām jeb 1,7% mazāks nekā 2021. gadā, kad tika pārvadātas 21 963 tūkst. tonnas. Lielāko īpatsvaru – 65,2% veidoja importa pārvadājumi, to apjoms 2022. gadā ir 14 072 tūkst. tonnu, salīdzinājumā ar pagājušo gadu tas ir palielinājies par 4,4%.

Būtiskāko pārvadājumu daļu veido akmeņogļu pārvadājumi (22,2%), naftas un naftas produktu pārvadājumi (20,2%) un graudi, graudu pārstrādes produkti, sēklas un augļi (20%). Minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 4,1%, koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars ir

4,5%. Citu kravu veidu īpatsvars kravu pārvadājumos 2022. gadā ir 29%. Rūdas 2022. gadā pārvadātas 1 979 tūkst. t, ķīmiskās kravas - 716 tūkst. t, minerālvielas - 652 tūkst. t.

Lielāko daļu no *Koncerna* ieņēmumiem nodrošina SIA "LDZ CARGO", kas ir nozīmīgs transporta un loģistikas nozares uzņēmums Latvijā.

Lielākā daļa no SIA "LDZ CARGO" pārvadāto kravu apjoma ir no Krievijas – 51,8%. Pārējo valstu īpatsvars importa un sauszemes tranzīta pārvadāto kravu apjomā ir šāds: Kazahstāna – 23,2%, Lietuva – 14,2%, Baltkrievija – 9,4%, Uzbekistāna – 0,8%, Igaunija – 0,2%, Ukraina – 0,2% un citas – 0,2%.

Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru platsliežu dzelzceļa līnijās 2022. gadā pārvadāti 15 694 tūkst. pasažieri, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu to skaits ir palielinājies par 40,2 %.

Koncerna konsolidētie ieņēmumi par infrastruktūras izmantošanu, salīdzinot ar 2021. gadu, kopumā ir samazinājušies par 2 024 tūkst. EUR jeb 11,2 %, ieņēmumi no kravu pārvadātājiem ārpus *Koncerna* ir samazinājušies, savukārt ieņēmumi no pasažieru pārvadātājiem - palielinājušies.

Koncerna zaudējumi pēc nodokļiem ir 2 368 tūkst. EUR. 2021. gadu *Koncerns* noslēdza ar peļņu 3 909 tūkst. EUR apmērā. *Koncerna* konsolidētais pašu kapitāla apjoms uz 2022. gada 31. decembri ir 395 460 tūkst. EUR, kas ir par 2 368 tūkst. EUR jeb 0,6 % mazāk nekā 2021. gada 31. decembrī.

Koncerna sabiedrības ievēro piesardzīgu likviditātes riska vadību, nodrošinot, ka ir pieejami atbilstoši kredītresursi saistību nokārtošanai noteiktajos termiņos. 2022. gada 31. decembrī *Koncerna* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tā īstermiņa saistības par 27 194 tūkst. EUR, kā rezultātā kopējā likviditāte - apgrozāmie līdzekļi pret īstermiņa saistībām - ir 1,3. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 19 360 tūkst. EUR, kas saistīti ar Eiropas Savienības (ES) projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, tāpēc ir zema riska iespēja, ka šo saistību segšanai būs nepieciešami finanšu līdzekļi. Kopējās likviditātes rādītājs, neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, ir 1,5. 2022. gada 31. decembrī un 2023. gada sākumā nevienam ilgtermiņa aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Koncerns* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošu drošības līmeni, un kopējais *Koncernā* izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2022. gadā sasniedza 25 792 tūkst. EUR (bez *Koncerna* ietvaros veiktajiem kapitālieguldījumiem). Finanšu resursi ieguldīti pamatlīdzekļu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē, nemateriālajos ieguldījumos, kā arī jaunu objektu būvniecībā. No tiem nozīmīgākie:

Latvijas dzelzceļa kapitālieguldījumu apjoms 2022. gadā ir 19 020 tūkst. EUR. Kapitālajā remontā ieguldīti 9 997 tūkst. EUR, esošo IT sistēmu atjaunošanā 1 419 tūkst. EUR, infrastruktūras attīstībā ieguldīti 6 881 tūkst. EUR, citos atjaunošanas pasākumos ieguldīti 723 tūkst. EUR.

SIA "LDZ CARGO" kopējais izpildīto kapitālieguldījumu apjoms 2022. gadā sasniedza 5 250 tūkst. EUR, kas ieguldīti pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu atjaunošanā, modernizācijā un iegādē. Sabiedrība ir īstenojusi ilgtermiņa investīcijas projektu un 2022. gada martā iegādājās 60 vagonus par 2 850 tūkst. EUR.

3. MĒRĶI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Samazinoties kravu pārvadājumu apjomiem, turpinās darbs pie *Koncerna* darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī nodrošinātu *Koncerna* konkurētspējīgu un ilgtspējīgu darbību nākotnē.

Tā kā ievērojama izmaksu daļa ir saistīta ar darbinieku resursiem - darba samaksas izmaksām, pārskatot organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, 2023. gadā turpināsies iepriekšējos gados uzsāktā *Koncerna* darbinieku skaita optimizācija.

Lai veicinātu *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, *Koncerna* sabiedrībām ir izstrādāti biznesa plāni līdz 2025. gadam un rīcības plāni laika posmam līdz 2025. gadam.

Koncerna biznesa modelis ir balstīts uz tā rīcībā esošajiem aktīviem – kvalitatīvu infrastruktūru, kompetentu komandu un ilggadēju pieredzi, vienlaikus būtiski paplašinot *Koncerna* jau esošās darbības jomas, attīstot ekspedīcijas darbību, t.sk. jūras ekspedīciju, autotransporta ekspedīciju, noliktavu pakalpojumus, papildus pēcapstrādes pakalpojumu u.c.

Kravu pārvadājumu un loģistikas biznesa virziena nākotnes prioritātes – kravu pārvadājumi, specializētas kravas, cieša sadarbība ar ostu pārvaldēm un ostu termināļiem, vienots loģistikas piedāvājums.

Lai kāpinātu *Koncerna* sabiedrību darbības efektivitāti un produktivitāti, arī turpmāk akcents tiks likts uz cilvēkresursu un materiālrresursu bāzes pārdomātu izmantošanu, samazinot izmaksas. Līdz ar to arī turpmāk tiks pārskatīti tehnoloģiskie procesi, veicamās funkcijas, kā arī izvērtētas *Koncerna* pārvaldības iespējas.

Latvijas dzelzceļš un visa valsts transporta un loģistikas nozare tieši konkurē ar tuvākajām kaimiņvalstīm – Lietuvu un Igauniju – par pārvadājumu piesaisti Latvijas tranzīta koridoram. Infrastruktūras pakalpojumu efektivitāte būs viens no izšķirošajiem faktoriem konkurences cīņā par kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu.

2023. gadā *Koncerna* un *Sabiedrības* galvenās prioritātes un mērķi būs saistīti ar uzņēmumu darbības efektivitātes būtisku palielināšanu un finanšu līdzsvara atgūšanu un nostiprināšanu, kā arī ar jaunizstrādāto organizatorisko un tehnoloģisko procesu ieviešanu un nostabilizēšanu.

Līdz ar *Koncerna* darbības virzienu pārskatīšanu un efektivitātes veicināšanu 2023. gadā būtiska uzmanība tiks pievērsta mērķa tirgu un kravu segmentu diversifikācijai, piesaistot kravu pārvadājumus jaunus tirgos, izstrādājot jaunus pakalpojumus u.c.

Līdz ar šiem mērķiem *Koncerns* aktīvi strādās arī pie pasažieru vajadzībām nepieciešamās ērtas un efektīvas infrastruktūras attīstības, kā arī nemainīgi rūpēsies par drošības veicināšanu pie un uz sliežu ceļiem.

Ņemot vērā 2022. gadā notiekošos intensīvos pārmaiņu procesus, *Koncerna* vadības komanda nodrošinās efektīvu finanšu un personāla vadību, kā arī īsteno visaptverošu un caurspīdīgu komunikāciju gan uzņēmuma iekšienē, gan ar klientiem, sadarbības partneriem, iesaistītajām pusēm un plašu sabiedrību.

- **Latvijas dzelzceļa** stratēģija un rīcības plāns akceptēts ar 05.07.2021. *Latvijas dzelzceļa* valdes lēmumu Nr.VL-34/240, un apstiprināts ar Latvijas dzelzceļa padomes 14.07.2021. lēmumu Nr.PA1.2./8-6.

Ar Ministru kabineta 06.06.2021. rīkojumu Nr.421 *Latvijas dzelzceļa* vispārējais stratēģiskais mērķis ir apstiprināts sekojošā redakcijā - Nodrošināt efektīvu, drošu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piedāvājot arī konkurētspējīgus loģistikas, dzelzceļa ritošā sastāva remonta un apkopes, stratēģiski svarīgu objektu apsardzes pakalpojumus, sekmējot videi draudzīgu dzelzceļa pārvadājumu attīstību.

2021. gadā izstrādāta un ar 2021. gada 1.marta valdes lēmumu Nr. VL-9/95 apstiprināta un 18.03.2021. padomes lēmumu Nr. PA 1.2.13-13 zināšanai pieņemta “VAS “Latvijas dzelzceļš” koncepcija infrastruktūras attīstībai 2021 – 2035”, kas ietver patreizējo infrastruktūras un ar to saistīto *Sabiedrības* darbības aspektu aprakstu un ieskicē *Latvijas dzelzceļa* stratēģiskās attīstības vīziju un tās būtiskākos virzienus, kas tieši atainojas izstrādātajā *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijā, uz infrastruktūras attīstību un modernizāciju vērstajos projektos u.c. dokumentos.

Domājot par *Latvijas dzelzceļa* attīstību un konkurētspēju nākotnē, līdz ar regulārajiem kapitālieguldījumiem infrastruktūras kvalitātes un drošības līmeņa uzturēšanā finansiālo iespēju robežās turpinās darbs pie uzsāktā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta “Rīgas dzelzceļa mezglas posma Sarkandaugava-Mangaļi-Ziemeļblāzma modernizācija” īstenošanas, par kura būvniecību 2019. gadā tika noslēgts līgums. Projekta ietvaros paredzēts paaugstināt caurvedes spēju, izbūvējot otru sliežu ceļus posmā Mangaļi – Ziemeļblāzma, modernizēt signalizācijas sistēmu atbilstoši mūsdienu tehnoloģijām, kā arī paaugstināt drošību, izbūvējot divlīmeņu šķērsojumus gājējiem. 2021. gadā projekta ietvaros pabeigti projektēšanas darbi un uzsākti būvdarbi. 2022. gadā turpinājās būvdarbi. Projekts tiks pabeigts 2023. gadā.

2021. gadā uzsākta Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta “Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija” īstenošana, kura ietvaros 48 stacijās un pieturas punktos paredzēts izbūvēt paaugstinātās pasažieru platformas, veicinot pasažieru un vilcienu kustības drošību, pasažieru apkalpošanas kvalitāti un ērtības, kā arī samazinot ietekmi uz vidi. 2021. gadā tika noslēgti līgumi par būvdarbu veikšanu. 2022. gadā tika noslēgts līgums par būvuzraudzību. Projekta ietvaros notika projektēšanas darbi, kā arī uzsākti būvdarbi Rīga – Jelgava līnijā. Projekta ietvaros 2022.gadā noslēgts līgums “Vienotās informatīvās apziņošanas un videonovērošanas sistēmu ieviešana” un “Mikroprocesoru centralizācijas sistēmu modifikācija projekta “Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija” ietvaros”, izsludināts iepirkums “Digitālo informatīvo displeju piegāde, uzstādīšana, un integrācija”.

2022. gada vidū uzsākta vēl divu ES fondu līdzfinansēto projektu īstenošana.

Projekts “Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos”, kura ietvaros paredzēta drošības žogu un pāreju būvniecība bīstamākajās vietās, kur ir lielāka dzelzceļa satiksmes intensitāte un gājēju plūsma, kā arī augstāks negadījumu risks, ir noslēgti līgumi par būvdarbiem un būvuzraudzību. 2022. gadā uzsākti projektēšanas darbi. Projekta ietvaros darbus plānots veikt dzelzceļa iecirkņos: Zaslauks – Lāčupe, Brasa – Sarkandaugava – Mangaļi – Ziemeļblāzma, Čiekurkalns – Jugla, Torņakalns – Tīraine, Šķirotavas stacija;

Projekts “Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai”, kura ietvaros paredzēts palielināt vilcienu kustības ātrumu līdz 140 km/h, veicot modernizācijas darbus Rīga – Aizkraukle un Rīga – Jelgava līnijās, paaugstinot satiksmes drošības līmeni uz dzelzceļa pārbrauktuvēm, kā arī likvidējot vilcienu kustības ātrumu ierobežojošās vietas. 2022. gadā noslēgti līgumi par būvniecību un būvuzraudzību. Uzsākti projektēšanas darbi.

Aktīvs darbs noris arī pie projekta “Sadarbībspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs” īstenošanas sadarbībā ar Igaunijas uzņēmumu AS Eesti Raudtee. Projekts tiek īstenots ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta līdzfinansējumu. Projekta mērķis ir nodrošināt minimālo obligāto informācijas apjomu un apmaiņu starp dzelzceļa uzņēmumiem (pārvadātājiem, infrastruktūras pārvaldītājiem, vagonu īpašniekiem). Projekta risinājumi paredz: (i) telemātikas aplikāciju pasažieriem un kravām ieviešanas iespēju analīzi (likumdošana; biznesa modelis; procesi; sistēmas arhitektūra); (ii) kopējas sistēmas koncepcijas izstrādi; (iii) reāllaika dzelzceļa transporta pārvaldības sistēmas prototipa ieviešanu; (iv) tehnisko specifikāciju izstrādi un sistēmu iegādi/ieviešanu.

Paveikti vairāki sagatavošanās darbi pie Rīgas pilsētas / piepilsētas dzelzceļa elektrificētā tīkla modernizācijas projekta sagatavošanas, kuru plānots īstenot Atveseļošanās un noturības instrumenta ietvaros. Projekta ietvaros kopumā paredzēts uzlabot bezemisiju dzelzceļa infrastruktūru Rīgas mezglā un līnijā Rīga - Tukums, kā arī paplašināt elektrificēto zonu Zaslauks – Bolderāja, nomainot un izbūvējot kontakttīklu, tādējādi nodrošinot nākotnē migrāciju uz 25kV elektrifikācijas sistēmu, kas salīdzinājumā ar esošos 3.3 kV sistēmu ir daudz efektīvāka un ilgtspējīgāka. Projekta sagatavošanas stadijā 2022. gada 19. maijā tika saņemts no Valsts vides dienesta Paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, kurā norādīts, ka paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums. Satiksmes ministrija, noslēdzot līgumu ar Ernst & Young Baltic SIA, pabeigusi darbu pie vienotas izmaksu un ieguvumu analīzes izstrādes paredzētajām darbībām saistībā ar kontakttīkla modernizāciju un elektrificētās zonas paplašināšanu un ATD paredzēto projektu par bateriju vilcienu iegādi. *Latvijas dzelzceļš* šobrīd izstrādā iepirkumu dokumentāciju. Projektu plānots pabeigt līdz 2026. gada 1. ceturksnim.

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, Latvijas dzelzceļš ne tikai attīsta Sabiedrības Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti ir piedalījies dzelzceļa jomas studiju kursu izvērtēšanā, kā arī studiju virziena novērtēšanas ekspertu grupas darbā. Studiju programmas “Dzelzceļa inženierija” apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti Sabiedrībā un Koncernā, bet nākotnē nodrošinās Koncernu ar nepieciešamajiem augsti kvalificētiem speciālistiem.

- **SIA “LDZ CARGO”** 2022. gadā tika realizēti vairāki investīciju projekti, t.sk. investēti līdzekļi 60 jaunu pusvagonu iegādē, ritošā sastāva modernizācijā un kapitālajā remontā, ieguldot 5,2 milj. EUR.

Klientu ērtībai Kravu kustības pārvaldības informācijas sistēmā (turpmāk tekstā – KPS) tika izvietots personīgais konts, kas ir mēneša kopsavilkums, kas atspoguļo katra klienta finanšu darbību saistībā ar kravu pārvadājumiem – izrakstītie rēķini par pārvadāšanas maksu, izrakstītie rēķini par papildpakalpojumiem un klienta maksājumi. Klientiem tika nodrošināta iespēja jebkurā brīdī tiešsaistē pārskatīt klienta personiskā konta atlikumu KPS sistēmā. 2022. gadā 3. ceturksnī uzsākta vagonu lapas izstrāde KPS sistēmā. Plānots, ka 2023. gada 1. ceturksnā beigās realizācija tiks pabeigta.

Nodrošināta muitas deklarācijas numura saņemšana no Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas (EMDAS) un atspoguļošana KPS sistēmā, ar 2022. gada 18. jūliju tranzīta deklarācijas papīra formā netiek pievienotas pārvadājuma dokumentiem (elektroniskajām pavadzīmēm).

Nolūkā uzlabot vagonu nodošanas procesu starp pārvadātājiem, nodrošināta aktuālās pavadzīmes versijas saņemšana no IS Kravu norēķinu informācijas sistēmas (turpmāk tekstā – C-KNIS). Tika uzlabota C-KNIS pavadzīmes apstrādes tehnoloģija gadījumos, kad pierobežas posmā pārvadātājs ir SIA “LDZ CARGO”, bet pārējos posmos ir cits pārvadātājs.

Viens no pamata stratēģiskajiem mērķiem 2022. gadam ir kravu pārvirzīšana no autotransporta uz dzelzceļa transportu. Lai īstenotu šo mērķi, 2022. gada pirmajā pusgadā tika veikta tirgus analīze, apkopojot informāciju par kravas iekraušanas/izkraušanas iespējām tālākai pārvadājumu nodrošināšanai pa dzelzceļu un nosakot kravu segmentus, kuros notiek ievērojami kravu pārvadājumi ar autotransportu uz/no ostu termināliem.

Tā kā 2021. gada beigās SIA "LDZ CARGO" ir saņēmusi ES vienoto drošības sertifikātu, kas ļauj veikt pārvadājumus visā Lietuvas un Igaunijas teritorijā, 2022. gadā notika aktīvs darbs pie kravu pārvadājumu uzsākšanas Igaunijas teritorijā. Tika veikta ārzemju tirgus izpēte un klientu loka apzināšana, bet gada beigās notika aktīva komunikācija un pārvadājumu plānošanas darbi ar potenciālajiem klientiem Igaunijā. 2022. gada beigās SIA "LDZ CARGO" lokomotīves ir sagatavotas un aprīkotas ar visām nepieciešamām drošības ierīcēm atbilstoši AS "Eesti Raudtee" prasībām.

Ar mērķi attīstīt sadarbību kontreileru un konteineru kravu pārvadājumu jomā testa režīmā "Amber train" projekta ietvaros 2022. gada septembrī tika veikts pārvadājums maršrutā no Igaunijas uz Lietuvu un no Lietuvas uz Igauniju.

2022. gadā sabiedrība turpināja uzņēmuma iekšējo procesu digitalizāciju. Lai paaugstinātu dzelzceļa satiksmes drošību, fiksētu dzelzceļa satiksmes negadījumus, kā arī, lai izmeklētu ar drošību saistītus negadījumus, novērstu iespējamās bīstamās situācijas vai nepieļautu fizisku piekļuvi SIA "LDZ CARGO" īpašumam, kā arī atvieglotu mašīnistu darbu, veicot manevrus ar lokomotīvēm, 2022. gadā tika ieviesta ekspluatācijā lokomotīvu videonovērošanas sistēma (LVNS), ar kuru tika aprīkotas 47 sabiedrības lokomotīves.

2022. gada pirmajā pusgadā turpinājās darbs pie Elektroniskās lokomotīvu informācijas sistēmas (ELIS) programmatūras prasību specifikāciju izstrādes un otrajā pusgadā tika uzsākta sistēmas testēšana. Sistēma tiek izstrādāta, lai digitalizētu darbu ar maršruta lapām, tādējādi atvieglot mašīnistu un depo uzskaites darbinieku darbu. 2023. gada pirmajā pusgadā ir plānots ieviest sistēmu pastāvīgajā ekspluatācijā.

2022. gadā tika izstrādāts un testa režīmā ieviests elektroniskais instruktāžu žurnāls, kuru plānots uzsākt izmantot 2023. gadā. Instruktāžu veikšanas procesa digitalizācijas mērķis ir ietaupīt darbinieku laika resursu, izslēdzot fiziskā kontakta nepieciešamību, kā arī papīra resursu taupīšana. Tāpat 2022. gadā tika aizstrādāts un ieviests elektroniskais klientu sūdzību uzskaites žurnāls, kas ļauj strukturēt klientu pretenzijas un veikt to analīzi.

- **SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"** 2023. gadā tiks turpināta aktīva sadarbība ar ārvalstu pasūtītājiem un sadarbības partneriem dzelzceļa ritošā sastāva remontu jomā.

2023. gadā SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" turpinās piedalīties publiskajās iepirkumu procedūrās un privāto uzņēmumu izsludinātajos lokomotīvu un vagonu remontu, t.sk. agregātu remontu, iepirkumos Lietuvā, Igaunijā un Polijā. Paraleli tiks veikts ikdienas monitorings analizējot citu valstu iepirkumu un sludinājumu portālus.

Sabiedrība turpina izvērtēt savas iespējas sadarbības līgumu slēgšanā ar citiem ārvalstu sadarbības partneriem, lai veiksmīgāk pārstāvētu savas intereses ārvalstīs, kas var nodrošināt Sabiedrības konkurētspējas palielināšanos ārvalstu tirgos. Sabiedrības vadības uzdevumā tiek uzrunāti arī potenciālie ārvalstu sadarbības partneri, kuriem sadarbības piedāvājumi tiek sūtīti gan rakstiski, gan tikšanās tiek organizētas klātienē.

Sabiedrības Sliežu ceļa mašīnu remonta centra darbība tiek attīstīta, meklējot sadarbības partnerus apkopēs un remontos, kā arī piedāvājot sliežu ceļu mašīnu nomas pakalpojumus dzelzceļa infrastruktūras uzturētājiem Latvijā, Igaunijā un Lietuvā.

Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju saistībā ar Krievijas agresīvo karu pret Ukrainu, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" nav bijusi iespēja izmantot 2021. gadā saņemto sertifikātu "CEPT ACY", kas dod iespēju sniegt lokomotīvu remonta pakalpojumus Ukrainā bāzēto lokomotīvu īpašniekiem. Sabiedrībā nepārtraukti tiek uzraudzīti starptautiskie mediju portāli, publiskie iepirkumu sludinājumu portāli, lai būtu informācija par situācijas attīstību un normalizēšanos. Sabiedrībai jābūt gatavai šos pakalpojumus sniegt Ukrainai, kad tas būs nepieciešams.

Tāpat šīs karadarbības dēļ, būtiski ir apgrūtināta rezerves daļu piegāde, tāpēc aktīvi tiek meklēti risinājumi rezerves daļu iegādei no Eiropas Savienības ražotājiem. Tiek uzrunāti vairumtirgotāji, kuri iepērk un realizē lokomotīvu un vagonu rezerves daļas no Eiropas Savienības teritorijā bāzētiem uzņēmumiem.

2023. gada tika veikti grozījumi sabiedrības 2022. gada Investīciju plānā, jo daļa no projektiem sabiedrības plānotās reorganizācijas dēļ un ģeopolitiskās situācijas dēļ, kļuvusi neaktuāla vai neizpildāma, līdz ar to ir iespēja šos projektus aizstāt pret citiem projektiem kuri tiks realizēti 2023. gadā.

2023. gadā sabiedrība turpinās aktīvi sadarboties ar citiem dzelzceļa nozares uzņēmumiem ES, ar mērķi realizēt lokomotīvu modernizācijas projektu.

2023. gadā sabiedrība plāno turpināt optimizēt ražošanas procesus, sasniedzot augstu darba efektivitāti un pilnvērtīgi izmantot esošo uzņēmuma jaudu un darbaspēka resursus, veikt noliktavas procesu digitalizāciju un pilnveidot pasūtījumu veikšanas procesu un uzskaiti. Sabiedrība plāno turpināt ražošanas iekārtu un ēku atjaunošanas un modernizācija procesus kā arī veicināt uzņēmuma atpazīstamību, piedalīties izstādēs un citos ar dzelzceļa nozari un saistītos pasākumos.

- **SIA “LDZ Loģistika”** mērķi ir pārvadājumu apjoma kāpināšana, attīstot intermodālus un multimodālus loģistikas piedāvājumus, veidojot stratēģiskās partnerības, apgūstot esošos un jaunus tirgus, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus, attīstot loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošanu. Papildus plānota iekšzemes dzelzceļa kravu pārvadājumu veicināšana, sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un radot attīstības iespējas Latvijas tautsaimniecības atbalstam. Mērķu sasniegšanai nepieciešama arī loģistikas izcilības kompetenču uzkrāšana un pielietošana izglītības programmās un tehnoloģiju attīstībā.

Savstarpējās sadarbības uzlabošanās starp ostām un kravu pārvadātājiem veicinātu papildu tranzīta kravu piesaisti. Nozīmīga loma šīs sadarbības veicināšanā ir Latvijas valsts institūciju atbalstam un piedalīšanās starptautisku kravu pārvadājumu projektos, kas veicina Latvijas kā tranzītvalsts pievilcību.

SIA “LDZ Loģistika” biznesa plāns līdz 2025. gadam ir balstīts uz vīziju par uzņēmumu kā spēcīgu loģistikas nozares dalībnieku, kā galvenās prioritātes laika periodā līdz 2025. gadam izvirzot sadarbību ar ostām, termināļiem un autopārvadātājiem, kravu apjoma palielināšanu, 3PL pakalpojumu groza attīstību, kā arī virzību uz kravu pārvadājumu koridoru veidošanu gan starpvalstu pārvadājumu nodrošināšanai (Eiropa – Krievija, Kazahstāna un Vidusāzija), gan reģionālu vai iekšzemes kravu pārvadājumu nodrošināšanai (Baltija, Ukraina, Baltkrievija).

Sadarbībā ar Ķīnas vēstniecību Latvijas Republikā notiek pārrunas ar Ķīnas valsts loģistikas platformām par iespējamu sadarbību un vilcienu novirzīšanu caur Latviju.

- SIA “**LDZ apsardze**” strādā atbilstoši *Koncerna* stratēģijai un tai izvirzītajiem mērķiem, kura paredz *Koncerna* un tajā ietilpstošo sabiedrību biznesa modeļa maiņu.

Sabiedrības pastāvēšanas pamatbūtība (Misija) ir nodrošināt kvalitatīvu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu apsardzes pakalpojumu sniegšanu *Koncerna* uzņēmumiem un klientiem ārpus koncerna, veicot ilgtspējīgu sabiedrībā ieguldīto līdzekļu pārvaldību un izaugsmi.

2022. gadā sabiedrība izpildīja primāri izvirzīto finanšu mērķi attiecībā uz dividenžu izmaksu Sabiedrības dalībniekam 100 tūkst. EUR. 2022. gada pozitīvā izaugsme un pamatdarbības rentabilitāte arī nākošajā gadā nodrošinās izvirzītā mērķa izpildi.

4. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

2022. gadā *Koncerna* sabiedrībās veikto pētniecības un attīstības darbu kopsumma ir 1 367 tūkst. EUR, no tās *Koncerna* sabiedrību iekšējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai izlietoti 1 352 tūkst. EUR, bet ārējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai - 15 tūkst. EUR. 2021. gadā pētniecības un attīstības izmaksu kopsumma bija 1 812 tūkst. EUR, no tiem *Koncerna* sabiedrību iekšējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai izlietoti 1 616 tūkst. EUR, bet ārējiem izdevumiem pētniecībai un attīstībai – 196 tūkst. EUR.

Latvijas dzelzceļā 2022. gadā veikti pētniecības un attīstības darbi 1 342 tūkst. EUR apmērā, no tiem iekšējie izdevumi par *Sabiedrībā* veiktiem pētniecības un attīstības darbiem, ir 1 327 tūkst. EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētījumiem – 15 tūkst. EUR.

SIA “LDZ CARGO” 2022. gadā veikti pētniecības un attīstības darbi 25 tūkst. EUR apmērā, tie visi ir iekšējie izdevumi pētniecībai un attīstībai. 2022. gada laikā tika veikts plašs potenciālo klientu loka apzināšanas darbs un tirgus izpēte ne tikai Latvijas, bet arī Igaunijas teritorijā, kā rezultātā tika noslēgti vairāki sadarbības līgumi pārvadājumiem Latvijas teritorijā un 2023.gada sākumā ir ieplānota pirmo pārvadājumu uzsākšana, kur LDZ CARGO ir pārvadātājs Igaunijas teritorijā. Darbības uzsākšanai citas valsts teritorijā, kas priekš LDZ CARGO ir jauns attīstības solis, bija nepieciešams veikt detalizētu Igaunijas likumdošanas un starptautisko normatīvo dokumentu izpēti.

Analizējot iespējas paplašināt pārvadājumus sadarbībā ar citiem pārvadātājiem Eiropas valstīs, kur pielieto CIT noteikumus, uzsākta analīze un prasību definēšana CIM pārvadājuma elektroniskās pavadzīmes noformēšanai, integrējot to KPS sistēmā.

Apzinoties, ka uzņēmuma attīstība un turpmākā darbība nav iespējama bez jaunu, kvalificētu darbinieku piesaistes, 2022. gadā LDZ CARGO ir iesaistījies ar Rīgas Tehnisko universitāti kopējā projektā "Rīgas Tehniskās universitātes akadēmiskā personāla stiprināšana stratēģiskās specializācijas jomās", nodrošinot prakses vietas RTU darbiniekiem. Sadarbība ar Rīgas Tehnisko Universitāti tika attīstīta arī, pievēršot uzmanību kvalitatīvai loģistikas, muitas un tehnisko transporta nozaru saistīto programmu studentu profesionālas prakses nodrošināšanai, kā arī sadarbojoties studentu zinātniski pētniecisko darbu izstrādē tēmās, kas saistītas gan ar LDZ CARGO tehnisko nodrošinājumu, gan biznesa attīstības jautājumiem.

Tāpat 2022.gadā LDZ CARGO pievērsās klientu apkalpošanas sistēmas attīstībai un uzlabošanai, veicot par klientu apkalpošanu atbildīgo vadošo darbinieku interaktīvas mācības par tēmu, izstrādājot LDZ CARGO pārdošanas labās prakses standartus.

5. NEFINANŠU PAZIŅOJUMS

"Latvijas dzelzceļš" koncernā 2022. gadā strādāja vidēji 6 482 darbinieki, no kuriem daļa dzīvo un strādā reģionos, t.sk., pilsētās un novados ar salīdzinoši mazāku tirgū pieejamo darba vietu skaitu, tādējādi darbs *Koncernā* šiem darbiniekiem ļauj gan nodrošināt to ģimenes, gan veikt nodokļu nomaksu savas nākotnes nodrošināšanai un pašvaldības budžeta vajadzībām, gan arī veikt cita veida netiešu ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna darbinieki, kas strādā gan valdošajā uzņēmumā, gan atkarīgajās sabiedrībās, nodrošina publiski pieejamās dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, pasažieru un kravu pārvadājumu realizāciju, ritošā sastāva apkopi un remontu un citus pakalpojumus, tādējādi sniedzot nozīmīgu ieguldījumu sabiedriskā transporta pieejamībā un kopējā Latvijas iedzīvotāju un kravu mobilitātē.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna korporatīvās vērtības, kā arī profesionālās rīcības un ētikas principi, kas nodrošina vēršanos pret iespējamu korupciju, interešu konflikta situāciju rašanos, prettiesisku iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu un neētisku rīcību, ir noteikti "Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodeksā.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss apkopo *Koncerna* valdošā uzņēmuma VAS "Latvijas dzelzceļš" un atkarīgo sabiedrību ar ierobežotu atbildību komercdarbības labās prakses un darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus.

Viens no ētikas pamatprincipiem, kas ir gan iestrādāts Ētikas kodeksā, gan arī tiek īstenots ikdienā, ir vienlīdzības princips - darba tiesiskajās attiecībās priekšroka netiek dota konkrētās rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības pārstāvim vai atkarībā no personas nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem, bet darba tiesiskās attiecības tiek balstītas tikai uz profesionāliem kritērijiem.

Darbinieki *Koncernā* netiek diskriminēti arī pēc to pārstāvētās tautības. Lai gan *Koncernā* netiek uzskaitīts konkrēts katrai tautībai piederošo darbinieku skaits, tomēr *Koncernā* strādā dažādu tautību pārstāvji. Kopā ar latviešu tautības darbiniekiem *Koncernā* ir nodarbināti arī krievu, baltkrievu, poļu, ukraiņu, lietuviešu un citu tautību pārstāvji.

Dzelzceļa darbība ir cieši saistīta arī ar vides faktoriem un tā ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Viens no aktuālajiem jautājumiem ir saistīts ar dzelzceļa satiksmes, jo īpaši kravu satiksmes, radīto troksni un tā ietekmi uz tuvumā dzīvojošo cilvēku veselību un labbūtību. Lai mazinātu trokšņu un vibrāciju radīto ietekmi, ir izstrādāts un tiek īstenots "VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam", kurā ir definēti uzdevumi un mērķi trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30 000 vilcieniem gadā.

Latvijas dzelzceļš ir publiskās dzelzceļa infrastruktūras uzturētājs, kura pienākums ir ne vien rūpēties par dzelzceļa kvalitāti, drošību un attīstību, bet arī saglabāt tās dzelzceļa vēstures liecības, kas stāsta par dzelzceļa nozares vēsturi Latvijā no tās pirmsākumiem. Galvenais dzelzceļa nozares mantojuma glabātājs ir Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs.

Visā "Latvijas dzelzceļš" koncernā spēkā ir Personāla vadības un atalgojuma politika, kas ir saistoša gan *Koncerna* valdošajam uzņēmumam - VAS "Latvijas dzelzceļš" gan atkarīgajām sabiedrībām. Politika ir izstrādāta ar mērķi noteikt vienotas personāla vadības, attīstības un

atalgojuma vadlīnijas, nostādnes, pamatprincipus, galvenās atbildības un darbības jomas *Koncernā*. Atalgojuma politikas pamatuzdevums ir sekmēt darbinieku motivāciju sasniegt stratēģiskos mērķus, kā arī veicināt ikviena darbinieka iesaistīšanos darba izpildes kvalitātes uzlabošanā. Vienlaikus politikas mērķis ir nodrošināt darbiniekiem atbilstošu un konkurētspējīgu darba samaksu par viņu darbu un ieguldījumu *Koncerna* mērķu sasniegšanā un veicināt darbinieku kompetenču attīstību. *Koncerna* atalgojuma sistēmas pamatprincipi ir: taisnīgums, caurskatāmība, konkurētspēja un atbilstība finanšu iespējām, mērķtiecība, kā arī atbilstība ārējiem tiesību aktiem.

Lai regulētu darbinieku rīcību saskarsmē ar piegādātājiem, sadarbības partneriem, kā arī saistībā ar komandējumu organizēšanu un dāvanu pieņemšanu, kā arī noteiktu darbības un noteiktu darbības, ja radušās aizdomas par iespējami koruptīviem vai krāpšanas gadījumiem, ir apstiprināta *Koncerna* Krāpšanas novēršanas politika, kura ir cieši saistīta ar valsts normatīvo regulējumu - Ministru kabineta noteikumiem Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā" un Trauksmes ceļšanas likumu.

Viens no *Koncerna* stratēģiskajiem mērķiem ir samazināt sadursmēs ar vilcienu traumēto un bojā gājušo skaitu. Tādējādi *Koncerna* Satiksmes drošības politika ir viens no uzņēmuma drošības pārvaldības sistēmas pamatelementiem. Politikas mērķis ir noteikt vienotus satiksmes drošības pārvaldības principus un rīcības virzienus, ievērojot satiksmes drošības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, lai nepieļautu nepieņemama riska iestāšanos. Līdzās infrastruktūras drošības uzlabojumiem, viena no iespējām ir sabiedrības informēšana un izglītošana par drošu uzvedību dzelzceļa infrastruktūras tuvumā un sliežu šķērsošanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" ik gadu rīko drošības kampaņas, kuru mērķis ir informēt un izglītot sabiedrību par drošību dzelzceļa tuvumā. 2022. gadā realizēto Drošības kampaņu bija pamanījuši 71% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Tāpat "Latvijas dzelzceļš" pārstāvji vada drošības stundas skolās un pirmsskolas mācību iestādēs, kur bērni vecumam atbilstošā veidā tiek apmācīti, kā pareizi un droši uzvesties dzelzceļa tuvumā un vilcienā, kā arī uzzina daudz interesanta par dzelzceļu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" vidēja termiņa darbības stratēģijā 2021 - 2025. gadam noteiktie nefinanšu mērķi 2022. gadam ir šādi:

STRATĒĢISKIE VIRZIENI	DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	2022.GADA PLĀNS	2022.GADA IZPILDE
Pārvaldība	Dzelzceļa infrastruktūras pamatdarbības izmaksas uz sliežu ceļu km, tūkst. EUR	59,5	58,0
	Galveno sliežu ceļu izvērstais garums, km	2 216,0	2 213,0
	Nopietnu negadījumu skaits uz miljonu vkm, skaits	1,2	1,4
Mobilitāte	Pasažieru vilcienu iecirkņa vidējais ātrums, km/h	55,0	55,4
	Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu īpatsvars no kopējā sabiedriskā transporta pārvadājumu apjoma, %	9,0%	9,7%
Komerציālā darbība	LDZ CARGO tirgus daļa Baltijā, %	24,1%	34,0%
	Pārvadātās dzelzceļa kravas, izmantojot LDz infrastruktūras tīklu, milj.t	22,8	21,6
Ilgtspēja un cilvēkkapitāls	Ilgtspējas indekss, līmenis	Zelts	Zelts
	Darbinieku apmierinātības vērtējums, %*	75,0%	-

*2022. gadā darbinieku apmierinātības vērtējums nav veikts

Nav sasniegti nefinanšu mērķi, kas saistīti ar kravu apjomu izpildi, jo dažādu ekonomisku, ģeopolitisku procesu rezultātā 2022. gadā turpinājās iepriekšējos gados sākušās kravu pārvadājumu samazināšanās tendences. Kravu pārvadājumu apjoma samazināšanos būtiski ietekmēja starptautiskās sankcijas, kas tika piemērotas Krievijas un Baltkrievijas uzņēmumiem, personām un precēm pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā.

Informācija par *Koncerna* attīstību, darbības rezultātiem un finansiālo stāvokli sniegta iepriekšējos Vadības ziņojuma punktos un gada pārskata pielikumos.

6. INFORMĀCIJA PAR GALVENAJIEM AR KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS JOMĀM SAISTĪTAJIEM RISKIEM

Satiksmes drošības riski

VAS "Latvijas dzelzceļš" kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atbild par dzelzceļa infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un aktīvi vada riskus, kas saistīti ar dzelzceļa satiksmes drošību. VAS „Latvijas dzelzceļš” izveidotā drošības pārvaldības sistēma ir integrēta pārvaldības un pamatdarbības procesos un ietver dzelzceļa infrastruktūras drošas attīstības, uzturēšanas un ekspluatācijas īpašo prasību ievērošanai nepieciešamās procedūras, iekļaujot arī kustības vadības un signalizācijas sistēmas uzturēšanas un ekspluatācijas procedūras, un personāla kompetenču pārvaldību.

Satiksmes drošības stāvokļa uzraudzībai atbilstoši „Latvijas dzelzceļš” koncerna „Satiksmes drošības politikai” ir ieviesta Satiksmes drošības iekšējās uzraudzības sistēma, kas ir periodisks preventīvo pasākumu komplekss. Galvenie sistēmas instrumenti ir satiksmes drošības stāvokļa monitorings, dzelzceļa infrastruktūras apskates, dažādas pārbaudes, tehniskās revīzijas, dzelzceļa speciālistu tehniskās mācības, satiksmes drošības instruktažas.

Saskaņā ar “Latvijas dzelzceļš” koncerna risku vadības politiku neatkarīgi no atsevišķu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā Koncernā par prioritāru risku noteikts satiksmes drošības apdraudējums un prioritāri īstenojami satiksmes drošības risku mazināšanas un kontroles pasākumi.

Vides riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības vada riskus, lai nodrošinātu darbības atbilstību ES un nacionālā līmenī pieņemto tiesību aktu prasībām, tajā skaitā, kas attiecas uz klimata kontroli un vidi, un prasību integrēšanu LDz darbībā, kā arī globālo klimata prasību nodrošināšanu. Esošā vides risku pārvaldība ietver ārējā regulējuma pārņemšanu "Latvijas dzelzceļš" koncerna vides un energopārvaldības politikā un no tās izrietošos noteikumus, Vides un energopārvaldības programmā:

- *Koncernā* ir ieviesta sertificēta vides un energopārvaldības sistēma (nepārtraukta nozīmīgo energopatēriņa jomu un ietekmes uz vidi analīze), atbilstoši ISO 50 001:2018 un ISO 14 001:2015 standartu prasībām.
- Regulāri tiek nodrošināts vides monitorings (grunts un gruntsūdens, notekūdeņi un lietus ūdeņi, trokšņa līmenis un piesārņojošo vielu emisijas gaisā), ar naftas produktiem piesārņoto, t.sk., vēsturiski piesārņoto, vietu apsekošana, izpēte, sanācijas pasākumi.
- Ir nodrošinātas periodiskas darbinieku apmācības - zināšanu celšanai un pārbaudei, kā arī darbinieku informēšana par uzņēmuma aktualitātēm vides un energopārvaldības jomā.
- Kopīgi ar citiem valsts dienestiem tiek organizētas Civilās aizsardzības un katastrofas novēršanas mācības.
- Koncernā tiek veicināta vidi saudzējoša domāšana darbinieku vidū, tādējādi sniedzot pastarpinātu ieguldījumu vides aizsardzībā, kas neattiecas tikai uz saimniecisko darbību.

Darba vides riski

Koncerna sabiedrību pamatdarbības nodrošināšanai darbs notiek tiešā sliežu ceļu tuvumā, t.i. paaugstinātas bīstamības apstākļos un katram darbiniekam ir stingri jāievēro visas darba aizsardzības prasības, tostarp augstas redzamības aizsargapģērba valkāšana un nepārtraukta modrība pār ritošā sastāva pārvietošanos noteiktajā darba zonā. Risku pārvaldība tiek nodrošināta saskaņā ar “Latvijas dzelzceļš” koncerna Darba aizsardzības politiku. *Koncerna* sabiedrības uztur un pilnveido darba aizsardzības sistēmas, tiek veikts regulārs darba vides risku izvērtējums.

Darba aizsardzības nodrošināšanas procesā prioritāte vērsta uz preventīvām darbībām, lai nepieļautu (novērstu) darbinieku drošībai bīstamus un veselībai kaitīgus darba vides riskus. Praktiski, izstrādājot darba aizsardzības instrukcijas, tiek pielietots “Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs” (MK 10.08.2010. noteikumu Nr.749 2. pielikums), kurš sevī ietver drošu darba veikšanas procesu uzsākot darbu, veicot darbu un beidzot darbu, un darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās.

Korupcijas un interešu konflikta riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības savā ikdienas darbā ievēro korupcijas un interešu konflikta novēršanas principus. “Latvijas dzelzceļš” koncernā tiek īstenota Krāpšanas novēršanas politika, kas veido iekšējās kontroles vidi, lai nodrošinātu krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, trauksmes celšanas sistēmas darbību un ikdienas rīcības atbilstību tiesību aktiem.

“Latvijas dzelzceļš” koncerna Ētikas kodekss nosaka darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. *Koncerna* sadarbības partneri, parakstot līgumu, apliecina, ka ir iepazinušies ar *Koncerna* mājas lapā www.ldz.lv publicētajiem “Latvijas dzelzceļš” koncerna sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem, atbilst tiem un apņemas arī turpmāk strikti tos ievērot un nodrošināt, ka tos ievēro arī tā darbinieki un ar līguma izpildi saistītie apakšuzņēmēji.

Atbilstības riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības vada riskus un veic nepieciešamos pasākumus darbības atbilstības nodrošināšanai. Koncernā tiek īstenota vienota tiesiskā nodrošinājuma politika ar mērķi nodrošināt attiecināmo tiesību normu vienveidīgu un pareizu piemērošanu. Koncerna sabiedrību pamatdarbība tiek organizēta ņemot vērā ārējo tiesību aktu, tostarp, starptautisko sankciju regulējuma prasības un to izmaiņas. Atbilstības risku pārvaldībai atbilstoši izmaiņām tiek pārskatīti procesi un aktualizētas esošās iekšējās kontroles.

Reputācijas riski

“Latvijas dzelzceļš” koncerna sabiedrības veic pasākumus reputācijas risku novēršanai un mazināšanai gan tīši vai netīši radītu ārēju notikumu rezultātā, gan iekšējās komunikācijas kļūdas vai darbinieku neatbilstošas rīcības dēļ. Riska pārvaldīšanai ikdienas procesos savlaicīgi tiek identificētas potenciālās komunikācijas tēmas un komunikācijas riski, tiek veikts pastāvīgs mediju, publiskās vides un sabiedrības viedokļa monitorings, nodrošināta komunikācija par *Koncerna* darbību, veicināta sabiedrības informētība un izpratne par *Koncerna* darbības virzieniem un tā aktualitātēm.

7. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Kopš 2012. gada Latvijas dzelzceļam ir pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā.

Kopš 2017. gada Latvijas dzelzceļam ir pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā.

2022. gada nogalē ir iesākts darbs, lai 2023. gada laikā pārtrauktu abu šo pārstāvniecību darbību.

Koncernam nav ārvalstu filiāļu.

8. ĢEOPOLITISKĀ SITUĀCIJA UN TĀS IETEKME UZ KONCERNA SPĒJU TURPINĀT DARBĪBU

Ārējie faktori, kas saistīti ar ģeopolitisko situāciju, karu Ukrainā un noteiktajām starptautiskajām ekonomiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, kā arī koronavīrusa Covid-19 pandēmijas sekas liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomiem, nākotnē būtiski neuzlabosies.

Pēc 2022. gada 24. februārī notikušā Krievijas iebrukuma Ukrainā, pret Krieviju un Baltkrieviju tiek vērstas plašas ekonomiskās un politiskās sankcijas. Sankcijām bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību, jo bija nepieciešams pārskatīt iekšējos sankciju pārvaldības procesus, kā arī novirzīt papildus resursus sankciju pārbaudēm, veicot gan sadarbības partneru, gan pārvadāto kravu pārbaudes.

Ņemot vērā *Koncerna* sabiedrību sadarbību ar Krievijas un Baltkrievijas sadarbības partneriem, kā arī tā darbības specifiku, karadarbība Ukrainā neapšaubāmi atstāja un turpinās atstāt iespaidu uz *Koncerna* sabiedrību darbību gan 2023. gadā, gan turpmāk. Līdz šim spēkā esošie ierobežojumi nav radījuši būtiskus tūlītējus zaudējumus *Koncerna* sabiedrībām, tomēr ir grūti paredzēt iespējamo papildus sankciju ietekmi uz *Koncerna* darbību nākotnē. Ievērojot ar sankcijām saistītos riskus, ir veikti sekojoši pasākumi:

1) Lai mazinātu riskus, kas saistīti ar šobrīd spēkā esošajām sankcijām pret finanšu institūcijām, esam apzinājuši visus *Koncerna* klientus un sadarbības partnerus ar norēķinu kontiem sankciju sarakstos iekļautajās finanšu institūcijās, sazinoties ar šiem klientiem un lūdzot mainīt norēķiniem izmantoto banku, pretējā gadījumā pārtraucot sadarbību.

2) Vērtējot riskus, kas saistīti ar būtiski paplašinātiem sektorālo sankciju sarakstiem, *Koncerns* pastiprināja kravu pārbaudes procedūras, pastiprināti vērtējot kravu veidus un to atbilstību noteiktajām sektorālajām sankcijām.

3) Visas sankciju sarakstos iekļautās personas ir atspoguļotas *Latvijas dzelzceļa* uzturētajā informācijas sistēmā (IS) Sankcijas, kas nodrošina visu klientu un sadarbības partneru ikdienas automātisku pārbaudi uz sakrītību ar sankcionēto personu sarakstiem. IS Sankcijas saraksti tiek atjaunoti katru dienu, automātiski sazinoties ar oficiālajām vietnēm, kas uztur ziņas par Latvijas Republikas, Eiropas Savienības, ANO un OFAC sankcijām.

4) 2023. gadā turpinās darbs pie IS Sankcijas pilnveidošanas, kā arī pie sankciju jomas stiprināšanas *Koncernā*, veicot virkni tehnisku uzlabojumu, kā arī izveidojot *Latvijas dzelzceļa* ietvaros atsevišķu par sankciju pārbaudi atbildīgu Sankciju pārbaudes daļu un pastiprinot informācijas apmaiņu par sankciju pārbaudēm koncerna ietvaros.

Koncerna vadība apzinās nenoteiktību, kas saistīta ar turpmāku situācijas attīstību, un arī turpmāk ik dienas sekos līdzi notikumu attīstībai, kā arī to iespējamai ietekmei uz *Koncerna* darbību.

Tomēr, neskatoties uz sarežģīto situāciju, *Latvijas dzelzceļa* vadība ir pārliecināta, ka finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsākto jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna izpildi un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas ir rezultējies un arī turpmāk rezultēsies izmaksu samazināšanā, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu par 2022. gadu Daudz gadu līguma "Par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu", kurš ir noslēgts starp VAS "Latvijas dzelzceļš" un Satiksmes ministriju, ietvaros. Turklāt, 2023. gadā turpināsies darbs pie jaunā *Koncerna* biznesa modeļa un *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025. gadam īstenošanas. Norit darbs ar Satiksmes ministriju pie jauna līguma par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu sagatavošanas, jo līdz šim spēkā esošais Daudz gadu līgums zaudēja spēku 2022. gada 31. decembrī.

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs.

2022. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Daudz gadu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2022. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Daudz gadu līgumā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Daudz gadu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Lai arī pastāv pārliecība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Sabiedrībai* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2023. gada laikā, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

9. NOTIKUMI PĒC 2022. GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA

2023. gada sākumā paredzēts izbeigt VAS "Latvijas dzelzceļš" līdzdalību SIA "LDZ infrastruktūra", to likvidējot, atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr.13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"".

2023. gada janvārī atbilstoši MK 21.12.2022. rīkojumam Nr. 965 *Latvijas dzelzceļš* samaksāja nodokļu parādu par atliktajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 11 milj. EUR

apmērā, kam 2020. gadā Valsts ieņēmumu dienests piešķīra termiņa pagarinājumu uz trīs gadiem valsts izstrādātā atbalsta mehānisma COVID-19 izraisīto seku kompensācijai ietvaros.

Izņemot augstāk minēto, nav bijuši notikumi, kam būtu būtiska ietekme uz 2022. gada finanšu pārskatos uzrādīto informāciju.

10. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Koncerna Mātes sabiedrības valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Koncerna* konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētie finanšu pārskati no 18. līdz 37. lapai ir sagatavoti, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu priekšstatu par *Koncerna* finansiālo stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tā 2022. gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS), balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. Konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Koncerna Vadība ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Koncerna* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Koncernā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

Valdes locekle

R. Pļavnieks

V. Balode-Andrūsa

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI

KONSOLIDĒTAIS PEĻŅAS VAI ZAUDĒJUMU PĀRSKATS PAR 2022. GADU

(EUR'000)

	2022	2021
Ieņēmumi	254 788	249 177
Pārējie ieņēmumi	27 162	27 356
Pamatdarbības ieņēmumi kopā	281 950	276 533
Preču, materiālu un pakalpojumu izmaksas	(83 696)	(61 882)
Personāla izmaksas	(124 314)	(134 824)
Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums	(60 888)	(60 413)
Pārējās izmaksas	(13 357)	(12 233)
Pamatdarbības izmaksas kopā	(282 255)	(269 352)
Pamatdarbības peļņa/(zaudējumi)	(305)	7 181
Ieņēmumi no ilgtermiņa ieguldījumiem	-	1
Finanšu izmaksas	(1 803)	(1 874)
Peļņa/ (zaudējumi) pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	(2 108)	5 308
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	(260)	(1 399)
Pārskata perioda peļņa/ (zaudējumi)	(2 368)	3 909

Pielikumi no 25. līdz 37. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS PAR 2022. GADU

(EUR'000)

	2022	2021
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	(2 368)	3 909
Posteņi, kuri netiks pārklasificēti peļņas vai zaudējumu pārskatā:	7 105	-
<i>Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana</i>	7 105	-
Pārskata gada pārējie ienākumi vai zaudējumi	4 737	-
Pārskata gada apvienotie ienākumi vai zaudējumi	4 737	3 909
<i>Pārskata gada apvienotie ienākumi un zaudējumi, kas attiecināmi uz Koncerna mātes sabiedrības akcionāru</i>	4 737	3 909

Pielikumi no 25. līdz 37. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Ļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2022. GADA 31. DECEMBRĪ

(EUR'000)

AKTĪVI	31.12.2022.	31.12.2021.
Ilgtermiņa ieguldījumi		
Pamatlīdzekļi	680 373	710 319
Nemateriālie ieguldījumi	3 488	1 823
Tiesības lietot aktīvus	5 557	7 953
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem ieguldījumiem	29 787	10 520
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	74	84
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	719 279	730 699
Apgrozāmie līdzekļi		
Krājumi	14 181	14 559
Pārdošanai turēti ilgtermiņa ieguldījumi	-	4 173
Pircēju, pasūtītāju parādi un citi debitori	15 422	12 686
Uzkrātie ieņēmumi	24 359	40 167
Nauda un naudas ekvivalenti	80 388	64 622
Apgrozāmie līdzekļi kopā	134 350	136 207
Aktīvi kopā	853 629	866 906

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI

2022. GADA 31. DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

(EUR'000)

PASĪVI	31.12.2022.	31.12.2021.
Pašu kapitāls un saistības		
Pašu kapitāls		
Uz <i>Koncerna</i> mātes sabiedrības akcionāriem attiecināmais:		
Akciju kapitāls (pamatkapitāls)	327 622	289 142
Ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezerve	28 981	36 086
Rezerves un nesadalītā peļņa	38 857	72 600
Pašu kapitāls kopā	395 460	397 828
Saistības		
Ilgtermiņa saistības		
Atliktā nodokļa saistības	1 863	1 847
Uzkrājumi	5 838	5 826
Aizņēmumi no kredītiestādēm	66 309	90 557
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	6 824	19 438
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	1 356	930
Nomas saistības	3 378	5 465
Nākamo periodu ieņēmumi	265 445	250 209
Ilgtermiņa saistības kopā	351 013	374 272
Īstermiņa saistības		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	24 247	30 059
Uzkrājumi	763	1 875
Parādi piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējie kreditori	39 343	30 822
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	20 330	9 661
Nomas saistības	2 234	2 568
Nākamo periodu ieņēmumi	20 239	19 821
Īstermiņa saistības kopā	107 156	94 806
Saistības kopā	458 169	469 078
Pašu kapitāls un saistības kopā	853 629	866 906

Pielikumi no 25. līdz 37. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

(EUR'000)

UZ KONCERNA MĀTES SABIEDRĪBAS AKCIONĀRIEM ATTIECINĀMAIS

	PAMAT-KAPITĀLS	ILGTERMIŅA IEGULDĪJUMU PĀRVĒRTĒŠANAS REZERVE	REZERVES UN IEPRIEKŠĒJO GADU NESADALĪTĀ PEĻŅĀ	NESADALĪTĀ PEĻŅĀ VAI NESEGTIE ZAUDĒJUMI	PAŠU KAPITĀLS KOPĀ
Par 2021. gadu					
01.01.2021.	289 142	36 086	104 206	(35 515)	393 919
2020. gada zaudējumi pārvietoti uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu	-	-	(35 515)	35 515	-
<i>Darījumi ar Koncerna akcionāriem</i>	-	-	(35 515)	35 515	-
Pārskata gada peļņa	-	-	-	3 909	3 909
<i>Pārskata gada apvienotā peļņa</i>	-	-	-	3 909	3 909
31.12.2021.	289 142	36 086	68 691	3 909	397 828
Par 2022. gadu					
01.01.2022.	289 142	36 086	68 691	3 909	397 828
2021. gada peļņa pārvietota uz iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu	-	-	3 909	(3 909)	-
<i>Darījumi ar Koncerna akcionāriem</i>	-	-	3 909	(3 909)	-
Pamatkapitāla palielināšana	38 480	-	(38 480)	-	-
Pārvērtēto pamatlīdzekļu norakstīšana	-	(7 105)	7 105	-	-
Pārskata gada zaudējumi	-	-	-	(2 368)	(2 368)
<i>Pārskata gada apvienotie zaudējumi</i>	-	-	-	(2 368)	(2 368)
31.12.2022.	327 622	28 981	41 225	(2 368)	395 460

Pielikumi no 25. līdz 37. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2022. GADU

(sagatavots, izmantojot netiešo metodi)

(EUR'000)

	2022	2021
Pamatdarbības naudas plūsma		
Peļņa/ (zaudējumi) pirms nodokļiem	(2 108)	5 308
Korekcijas:		
Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas	44 877	41 882
Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas	657	582
Peļņa no ārvalstu valūtas kursu svārstībām	(189)	(202)
Ieņēmumi no līdzdalības asociēto sabiedrību un citu sabiedrību pamatkapitālā	-	(1)
Zaudējumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas, neto	10	-
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	1 803	1 874
Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām	45 050	49 443
Korekcijas:		
Debitoru parādu atlikumu samazinājums/ (pieaugums)	13 075	(29 624)
Krājumu atlikumu samazinājums	4 600	2 654
Piegādātājiem, darbuuzņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums	1 867	9 009
Bruto pamatdarbības naudas plūsma	64 592	31 482
Izdevumi procentu maksājumiem	(1 682)	(1 900)
Izdevumi uzņēmumu ienākuma nodokļa maksājumiem	(244)	(29)
Pamatdarbības neto naudas plūsma	62 666	29 553
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma		
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	(46 294)	(18 827)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas	1 875	987
Saņemtās subsīdijas vai dotācijas	30 098	6 178
Saņemtās dividendes	-	1
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	(14 321)	(11 661)

(turpinājums nākamajā lapā)

KONSOLIDĒTAIS NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2022. GADU (TURPINĀJUMS)

(EUR'000)

	2022	2021
Finansēšanas darbības naudas plūsma		
Saņemtie aizņēmumi	-	10 541
Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	(30 060)	(48 753)
Izdevumi nomāto pamatlīdzekļu izpirkumam	(2 607)	(2 501)
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	(32 667)	(40 713)
Valūtas kursu svārstību rezultāts	88	183
Naudas un tās ekvivalentu izmaiņas pārskata gadā	15 766	(22 638)
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	64 622	87 260
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	80 388	64 622

Pielikumi no 25. līdz 37. lapai ir šo konsolidēto finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R. Pļavnieks

Valdes locekle

V. Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R. Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

KONSOLIDĒTO FINANŠU PĀRSKATU PIELIKUMI

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA

Koncerns pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru, sniedz dzelzceļa transporta pakalpojumus un ar tiem saistītus pakalpojumus.

Koncerna mātes sabiedrība – valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš” ir *Koncerna* valdošā sabiedrība un publiskās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja funkciju veicējs.

Koncerna mātes sabiedrība ir reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā kā valsts akciju sabiedrība un tā 100% pieder Latvijas Republikai. *Koncerna* mātes sabiedrības juridiskā adrese ir Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547, Latvija.

Visas *Koncernā* ietilpstošās sabiedrības ir reģistrētas Latvijā un *Koncerna* mātes sabiedrībai tajās ir tieša izšķiroša ietekme. *Koncernā* ietilpst:

NOSAUKUMS	DARBĪBAS VEIDS
SIA “LDZ CARGO”	kravu pārvadājumi
SIA “LDZ ritošā sastāva serviss”	ritošā sastāva uzturēšana un remonts lokomotīvu, sliežu ceļu mašīnu, mehānismu nomas pakalpojumi
SIA “LDZ infrastruktūra”	sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumi, likvidācijas procesā
SIA “LDZ apsardze”	apsardzes pakalpojumi
SIA “LDZ Loģistika”	transporta ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumi
AS “LatRailNet”	infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšana
SIA “Rīgas Vagonbūves uzņēmums “Baltija”” (ar 30.12.2022. pievienota pie SIA “LDZ ritošā sastāva serviss)	

Konsolidētos finanšu pārskatus apstiprina akcionāru sapulce, kuru sasauca valsts akciju sabiedrības “Latvijas dzelzceļš” Valde pēc revidenta atzinuma un padomes ziņojuma saņemšanas.

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie finanšu pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz zemāk minētajiem grāmatvedības uzskaites un novērtēšanas principiem. Šie principi ir attiecīgi pielietoti visiem salīdzinājamiem rādītājiem, ja vien nav norādīts citādi.

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šie konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.

Konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi, papildus pielietojot pārvērtēšanas metodi kravas vagoniem kravu pārvadājumiem (iekļauti pamatlīdzekļos), piemērojot darbības turpināšanās principu.

Konsolidētie finanšu pārskati aptver laika periodu no 2022. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, *Vadība* pamatojas uz zināmām aplēsēm un pieņēmumiem, kas ietekmē atsevišķos pārskatos atspoguļotos posteņu atlikumus, kā arī iespējamo saistību apmēru. Nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Jebkāda aplēšu izmaiņu ietekme tiek atspoguļota finanšu pārskatos to noteikšanas brīdī. Lai gan šīs aplēses ir sagatavotas, balstoties uz visaptverošu *Vadības* rīcībā esošo informāciju par pašreizējiem notikumiem un darbībām, faktiskie rezultāti var atšķirties no tām. Būtiski pieņēmumi un spriedumi aprakstīti 3. pielikumā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību. Pārskata gadā ar 2022. gada 1. janvāri ir stājušies spēkā un ir apstiprināti lietošanai ES sekojoši standartu grozījumi:

- *Ienākumi pirms paredzētās pamatlīdzekļu izmantošanas, Apgrūtinošie līgumi – līguma izpildes izmaksas, Atsauce uz SFPS Konceptuālo ietvaru – 16. SGS, 37. SGS un 3. SFPS šaura apjoma grozījumi un 2018. – 2020. Ikgadējie SFPS uzlabojumi – grozījumi 1. SFPS, 9. SFPS, 16. SFPS un 41. SGS (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk).*
- *Grozījumi 16. SFPS – Nomas līgumu koncesijas kas saistītas ar Covid-19 (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2021. gada 1. aprīlī vai vēlāk). Grozījumi paredz nomniekiem (bet ne iznomātājiem) iespēju izmantot atbrīvojumu no standarta prasības novērtēt, vai ar Covid-19 saistītas koncesijas ir nomas līguma modifikācija.*

Ar 2023. gada 1. janvāri vai vēlāk stāsies spēkā sekojoši standartu grozījumi vai interpretācijas, kuri varētu ietekmēt *Sabiedrības* finanšu pārskatus un kuru ietekmi *Sabiedrības Vadība* pašlaik novērtē, tomēr sākotnējās aplēses liecina, ka tā nebūs būtiska:

- *17. SFPS Apdrošināšanas līgumi* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- *Grozījumi 1. SGS – Īstermiņa un ilgtermiņa saistību klasifikācija* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- *Grozījumi 1. SGS un 2. SFPS prakses paziņojums: Grāmatvedības politiku atklāšana* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk). 1. SGS tika grozīts, lai pieprasītu uzņēmumiem atklāt informāciju par būtiskām grāmatvedības politikām, nevis nozīmīgas grāmatvedības politikas. Papildus tika grozīts arī SFPS 2. prakses paziņojums "Būtiskuma spriedumu pieņemšana", lai sniegtu norādījumus par to, kā piemērot būtiskuma jēdzienu grāmatvedības politikas informācijas atklāšanai.
- *Grozījumi 8. SGS: Grāmatvedības aplēšu definīcija* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk). Grozījumi 8. SGS precizēja, kā uzņēmumiem ir jānošķir grāmatvedības politikas izmaiņas no izmaiņām grāmatvedības aplēsēs.
- *Grozījumi 16. SFPS – Noma: Nomas saistības pārdošanas un saņemšanas atpakaļnomā darījumos* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES).

Koncerna Vadība ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāsies spēkā, sākot ar 2023. gada 1. janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Koncerna finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Koncerns* darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Koncerna* pārskatu valūta. Visu *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību uzskaites un pārskatu valūta ir EUR.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti EUR pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā EUR atsauces kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot EUR saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās. Tā kā ECB npublicē Krievijas rubļu (RUB) kursu, izmantots vietnē www.xe.com publicētais kurss.

Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

ĀRVALSTU VALŪTAS KURSI	EUR 31.12.2022	EUR 31.12.2021.
USD	1.06660	1.13260
CHF	0.98470	1.03310
RUB	78.91224	85.30040

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tiem *Koncernam* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi vai pārvērtēšanas metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Dzelzceļa ritošo sastāvu kravu pārvadājumiem, izņemot dīzeļvilcienus un lokomotīves, uzskaita pēc pārvērtēšanas metodes, t.i. šie pamatlīdzekļi tiek pārvērtēti ne retāk kā reizi piecos gados, ar mērķi nodrošināt, ka to uzskaites vērtība būtiski neatšķiras no to patiesās vērtības pārskata gada beigās. Pārvērtēšanas rezultātā radušos uzskaites vērtības palielinājumu atzīst pārējo ienākumu sastāvā un kā pārvērtēšanas rezervi pašu kapitāla sastāvā. Vērtības samazinājumi, kas attiecas uz pamatlīdzekļiem, kam iepriekš tika atzīts vērtības palielinājums, tiek atzīti pārējo ienākumu sastāvā un samazina pārvērtēšanas rezervi pašu kapitālā. Citos gadījumos pārvērtēšanas rezultātā radušos vērtības samazinājumu atzīst Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatlīdzekļu pārdošanas vai norakstīšanas gadījumā pārvērtēšanas rezerve, kas tikusi iekļauta pašu kapitālā, tiek pārklasificēta uz nesadalīto peļņu.

Pārvērtēšanas datumā uzkrātais nolietojums tiek izslēgts pret aktīva sākotnējo vērtību, neto summa tiek iekļauta pārvērtētajā vērtībā tā, lai pamatlīdzekļa bilances vērtība pēc pārvērtēšanas būtu vienāda ar tā pārvērtēto vērtību.

Pārējās pamatlīdzekļu kategorijas tiek uzskaitītas saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kur pamatlīdzekļus uzskaita to iegādes izmaksās, atskaitot uzkrāto nolietojumu un uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir bijis. Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādi tieši attiecināmās izmaksas. *Koncerna* pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Koncerns kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 500 EUR un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi ieplūdīs *Koncernā* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek nekavējoties norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3.pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nolietojums tiek iekļauts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Koncerna pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa aprēķināta no katra pamatlīdzekļa atlikušās vērtības, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

PAMATLĪDZEKĻI	KALPOŠANAS LAIKS
Ēkas un būves	10-130 gadi
Ilggadīgie stādījumi	40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām un kravu pārvadājumiem	22-40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas	5-40 gadi
Sliežu ceļu mašīnas	30 gadi
Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	3-10 gadi
Pārējie pamatlīdzekļi	5-30 gadi

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Koncerna* mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Koncerna finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Koncerna* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē PVPZA (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegultie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad *Koncerns* ir kļuvis par līgumslēdzēju pusi un izpildījis darījuma nosacījumus, t.i., tirdzniecības datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Koncerna* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Koncerns* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī, nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atbildību, finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Koncerns* nolemj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā, sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Koncerna* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno tos pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Koncerna Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Koncernam* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, expected credit loss) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredītkvalitatē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. Sabiedrība finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ. Modelis iekļauj operacionālus atvieglojumus pircēju un pasūtītāju parādiem.

Koncerns ir piemērojis 9.SFPS pieļautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredītkvalitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, koriģējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi, tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti posteņos Aizņēmumi no kredītiestādēm, Citi aizņēmumi un Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem un pārējie kreditori.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Koncernam* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaītu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Koncerna* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk

par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. PĀRDOŠANAI TURĒTIE ILGTERMIŅA AKTĪVI (VAI ATSAVINĀŠANAS GRUPAS)

Ilgtermiņa aktīvi (vai atsavināšanas grupas) tiek klasificēti kā pārdošanai turētie, ja to uzskaites vērtība tiks atgūta, veicot pārdošanas darījumu, nevis ilgstošas lietošanas rezultātā. Šis nosacījums tiks uzskatīts par izpildītu tikai tādā gadījumā, ja pārdošanas darījuma varbūtība ir liela un attiecīgais aktīvs (vai atsavināšanas grupa) ir pieejama tūlītējai pārdošanai to pašreizējā stāvoklī. Pārdošanai turētie ilgtermiņa aktīvi (vai atsavināšanas grupas) to pārklasifikācijas brīdī tiek novērtēti zemākajā no to uzskaites vērtības un patiesās vērtības, kas samazināta par pārdošanas izmaksām.

Vērtības samazinājums tiek atzīts gadījumā, ja pie sākotnējās atzīšanas vai turpmākās uzskaites aktīva (vai atsavināšanas grupas) vērtība tiek samazināta no sākotnējās uzskaites vērtības uz patieso vērtību, kas samazināta par pārdošanas izmaksām. Vērtības samazinājumu iespējams apvērst un atzīt ieņēmumos tā apvērši, ja palielinās aktīva (vai atsavināšanas grupas) patiesā vērtība, kas samazināta par pārdošanas izmaksām. Tomēr šādu apvērši var atzīt tikai tik lielā mērā, cik tā kompensē iepriekš atzīto vērtības samazinājumu šim aktīvam (vai atsavināšanas grupai).

Pārdošanai turēto ilgtermiņa aktīvu (vai atsavināšanas grupu) pārdošanas brīdī tiek atzīta neto peļņa vai zaudējumi no to atzīšanas pārtraukšanas un pārdošanas.

Pārdošanai turētos ilgtermiņa aktīvus (vai atsavināšanas grupas) nenolieto un neamortizē tik ilgi, kamēr tie tiek klasificēti kā pārdošanai turētie.

Pārdošanai turētie ilgtermiņa aktīvi un aktīvi, kas ir atsavināšanas grupas sastāvdaļa, bilancē tiek uzrādīti atsevišķi no citiem aktīviem. Saistības, kas ietilpst atsavināšanas grupā, bilancē tiek uzrādītas atsevišķi no citām saistībām.

2.9. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Koncerna mātes sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Koncerna* mātes sabiedrības akcijas ir dematerializētas akcijas. Akcijas nominālvērtība ir viens EUR.

Koncerna mātes sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības *Koncerna* finanšu pārskatos periodā, kurā *Koncerna* mātes sabiedrības akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.10. REZERVES

Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru sapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no *Koncerna* mātes sabiedrības peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Koncerna* mātes sabiedrības akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Rezerves". Rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.11. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.12. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Koncernam* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Koncerna*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Koncerns* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks daļēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.13. PĀRSKATA GADA UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodokli uzrāda Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas koriģēta, ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamo objekta vērtību dalot ar koeficientu 0,8.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

2.14. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Koncerns* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piem., pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Koncerna* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Koncerna sabiedrībām nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Koncerns* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Koncerns* attiecīgo preci ir piegādājis klientam un tas ir preci akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

***Koncerns* sniedz šādus pakalpojumus (kas pārsvarā tiek atzīti saskaņā ar 15. SFPS):**

- **Kravu pārvadājumi** – SIA “LDZ CARGO” veic kravu pārvadājumus:
 - no nosūtīšanas stacijas līdz saņemšanas stacijai (Latvijas teritorijā) iekšzemes pārvadājumos;
 - no robežstacijas līdz pieostas stacijai vai sauszemes robežstacijai tranzīta pārvadājumos;
 - no robežstacijas līdz saņēmējstacijai vai pretējā virzienā (importa un eksporta pārvadājumiem).

Ieņēmumi par sniedzamajiem kravu pārvadājumu pakalpojumiem sastāv no tarifa maksas, kā arī papildu samaksas, kas nav iekļauta tarifā un tiek noteikta pēc līguma. Maksa par kravu pārvadājumiem tiek noteikta saskaņā ar pārvadājuma tarifu – likmju sistēmu, kas ietver informāciju par pārvadājumu attālumiem, maksas aprēķināšanas kārtību un pārvadājumu maksu, kas sastāv no pārvadāšanas maksas, maksas par papildu operācijām un citiem ar pārvadājumiem saistītiem pakalpojumiem. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas minimālā piekļuves pakalpojuma kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalmes vietām, pakalpojumu (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss).

Sabiedrībai ir piešķirta valsts budžeta dotācija pasažieru segmenta izmaksu segšanai līdz pilnajām izmaksām un dotācija pasažieru stacijām līnijās, kur pasažieru kustība pārtraukta. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.

- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu izmantošanas pakalpojumi. Sabiedrība sniedz sekojošus apkalpes vietas pakalpojumus pasažieru stacijās: biļešu pārdošanas vietu, pasažieru apziņošanas sistēmu un pasažieriem

paredzēto telpu lietošana. Ieņēmumi (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.

- **Infrastrukturā pārvaldītāja papildpakalpojumi, t.sk. apkalpes vietu pakalpojumi** - kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumi (kravas vagonu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu), vagonu tehniskā apkope un apskate, tekošais atkabes remonts, vagonu glabājuma pakalpojumi u.c. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Specifiskie pakalpojumi, kas saistīti ar infrastruktūras apkalpošanu un remontu** - sliežu ceļu un tiltu klātnes būve un remonts, pārmiju pārvedu nomaiņa, dzelzceļa mašīnu, instrumentu un mehānismu remonts un vagonu modernizācija, sliežu metināšanas darbi un garsliežu transportēšana, ūdens novadsistēmu ierīkošana un remonts, zemes klātnes sagatavošana. Ieņēmumi tiek atzīti, sniedzot apkalpošanas darbus, vai arī, kad remontdarbi tiek pabeigti.
- **Ekspedīcijas pakalpojumi** – kravu transportēšanas maršrutu izstrādāšana, dzelzceļa kravu pārvadājumu organizēšana, t.sk. pārvadājumu dokumentu noformēšana, muitas formalitāšu kārtošana, kravas nosūtīšana/saņemšana. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nomas pakalpojumi** – *Koncerns* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami saimnieciskās darbības nodrošināšanai, pirmkārt, iznomā pārvadātājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmēj sabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Ieņēmumi no nomas pakalpojumiem tiek atzīti saskaņā ar 16. SFPS.
- **Elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumi** – *Koncerns* sniedz elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus fiziskajām un juridiskajām personām, t.sk. atkarīgajām sabiedrībām. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvadājumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem Latvijas dzelzceļš sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka "Elektroenerģijas tirgus likums", likums "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi". Latvijas dzelzceļš darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras – tranzīts - noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Līdz 2022. gada 31. martam principāla pakalpojumus sniedza *Latvijas dzelzceļš*. No 2022. gada 1. aprīļa principāla pakalpojumus visām precēm visos dzelzceļa iecirkņos sniedz SIA "LDZ CARGO".
- **Ritošā sastāva remontdarbi un tehniskā apkope** – ietver pakalpojumus, kas saistīti ar dīzeļlokomotīvu tehnisko apkopi un remontu; infrastruktūras ceļu mašīnu tehnisko apkopi un remontu; dzelzceļa ritošā sastāva kalpošanas termiņa pagarināšanas darbiem, mezglu un agregātu remontu, kravas vagonu depo un kapitālo remontu; kravas vagonu kalpošanas laika pagarināšanu; cisternu un segto vagonu kapitālo remontu; ar sliežu ceļu mašīnu remontu un tehniskā stāvokļa pārbaudi. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Vilces nodrošināšanas pakalpojumi** – SIA "LDZ CARGO" sniedz lokomotīvu brigāžu pakalpojumus gan "Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrībām, gan citiem kravu pārvadātājiem un citiem ārējiem klientiem to saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvadājumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta, kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

- **Būvniecības pakalpojumi** – ietver pašu spēkiem veiktos būvdarbus dzelzceļa infrastruktūras objektos. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Dīzeļdegvielas uzglabāšana un realizācija** – degvielas realizācijas pakalpojumu sniedz SIA “LDZ ritošā sastāva serviss” Ekipēšanas centra degvielas bāzes. Galvenokārt šis pakalpojums tiek sniegts dzelzceļa pārvadātājiem. Ieņēmumi no dīzeļdegvielas realizācijas tiek sniegti degvielas pārdošanas brīdī – kad degviela tiek iepildīta transportlīdzeklī. Ieņēmumi no citiem ar to degvielu saistītiem pakalpojumiem tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Apsardzes pakalpojumi** – SIA “LDZ apsardze” veic dažādu objektu un dzelzceļa kravu fizisko apsardzi, projektē un montē dažādas apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmas, kam ekspluatācijas laikā veic tehnisko apkopi un uzturēšanu, kā arī veic saņemto trauksmes signālu monitoringu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Pakalpojumi pasažieru stacijās** – pasažieru stacijās tiek sniegti šādi apkalpes vietas pakalpojumi: biļešu pārdošanas vietu, pasažieru apziņošanas sistēmu un pasažieriem paredzēto vietu lietošana. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst, vilcienu komercapskates pakalpojumi, tehnoloģisko centru un nodošanas punktu darbības nodrošināšanas pakalpojumi, infrastruktūras pārvaldītāja specifiskie pakalpojumi, un dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi (saskaņā ar 9.SFPS). Procentu ieņēmumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumos atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.15. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Koncerns* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Koncerns* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- *Koncernam* ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- *Koncernam* ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Koncernam* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Koncernam* ir jāvērtē, vai tam ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Koncerns* ir paredzējis aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Koncerns* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Koncernam* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;

- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Tiesības izmantot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Koncerna* salīdzināmo procentu likmi. Nomas saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Koncerna* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Koncerns* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomas saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Iznomātāja uzskaitē

Nomas darījumus, kuri pēc savas būtības nodod nomas ņēmējam visu risku un atbildību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, klasificē kā finanšu nomas darījumus. Nomas darījumi, kurā iznomātājs patur nozīmīgu daļu no īpašumtiesībām raksturīgā riska un atbildības, tiek klasificēti kā operatīvā noma.

Aktīvi, kas tiek iznomāti operatīvajā nomā, tiek uzrādīti pamatlīdzekļu sastāvā iegādes vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nomas ieņēmumi no operatīvās nomas un no klientiem saņemtās priekšapmaksas tiek iekļauti atbilstošā nomas perioda konsolidētajā peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Apakšnomas darījumu uzskaitē (*Koncerns* ir iznomātājs)

Gadījumā, ja saskaņā ar līgumu *Koncerns* ir iznomātājs, bet daļa no nomas objektiem tiek nodota tālāk nomā, veidojas apakšnomas darījums. Katrs apakšnomas darījums tiek izvērtēts pēc tā atbilstības finanšu vai operatīvās nomas definīcijai, izvērtējumu veicot attiecībā uz tiesībām lietot aktīvu. Uzskaitē tiek veikta atbilstoši noteiktajam apakšnomas veidam – *Koncerns* ir iznomātājs uz operatīvās nomas nosacījumiem vai *Koncerns* ir iznomātājs uz finanšu nomas nosacījumiem. Gadījumā, ja apakšnoma ir finanšu noma, tā tiek uzskaitīta atsevišķi kā nomas debitors. Neto ieskaits ar saistību netiek veikts.

Apakšnomas darījumu uzskaitē:

- *Koncerns* kā starpposma iznomātājs samazina “tiesības lietot aktīvu”, veidojot “finanšu nomas debitora parādu” par šo daļu, neatzīstot nomas ieņēmumus no apakšnomas, bet aprēķina procentu ieņēmumus no “finanšu nomas debitora parāda”;

- Apakšnomas termiņa laikā *Koncerns* kā starpposma iznomātājs atzīst nolietojuma izmaksas "tiesībām lietot aktīvu" tiktāl, cik attiecas uz to "tiesību lietot aktīvu" daļu, kas nav nodota apakšnomā, bet atzīst procentu izmaksas par nomas saistībām pilnā apmērā.

2.16. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Koncerns* būs spējīgs pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi" un periodiski atzīti Konsolidētajā peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

2.17. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Koncernā* ietilpstošo sabiedrību Valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.18. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Koncerna* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav korigējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.19. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Koncerns veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas likumdošanu. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Koncerna* sabiedrībai jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Koncerna* sabiedrībai nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumiem Nr. 786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem" 2022. un 2021. gadā 70,14% no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām ir iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.20. KONSOLIDĀCIJAS PAMATPRINCIPI

Par *Koncerna* meitas sabiedrību tiek uzskatīta tāda sabiedrība, kuras finanšu vai operatīvo darbību kontrolē *Koncerna* mātes sabiedrība. Kontrole tiek uzskatīta par esošu, ja *Koncerna* mātes sabiedrībai pieder vairāk nekā 50% no meitas sabiedrības akcijām vai kapitāla daļām, kā arī tai ir spēja kontrolēt visus operatīvos lēmumus, ko pieņem attiecīgā meitas sabiedrība.

Koncerna meitas sabiedrību finanšu pārskati tiek konsolidēti no brīža, kad mātes sabiedrība ir ieguvusi kontroli pār meitas sabiedrību, un konsolidācija tiek pārtraukta, kad šī kontrole beidzas.

Sabiedrību finanšu pārskati tiek sagatavoti, lietojot vienotas grāmatvedības un finanšu politikas līdzīgiem darījumiem un citiem notikumiem līdzīgos apstākļos. Nepieciešamības gadījumā *Koncerna* meitas sabiedrību uzskaites un novērtēšanas metodes var tikt mainītas, lai nodrošinātu atbilstību *Koncernā* lietotajām uzskaites un novērtēšanas metodēm. Konsolidētie finanšu pārskati ietver mātes sabiedrības un meitu sabiedrību gada pārskatus par 2021. gadu. *Koncerna* sabiedrību gada pārskatu periodi ir vienādi un sakrīt ar kalendāro gadu.

Darījumi starp *Koncerna* sabiedrībām, savstarpējie atlikumi un nerealizētā peļņa vai zaudējumi no darījumiem starp *Koncerna* sabiedrībām tiek izslēgti.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadība* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Koncerna* izvēlēto uzskaites politiku.

Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Koncerns* izvērtē tā pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Koncerna* mātes sabiedrības Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Koncerna* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Uzkrājumi

Novērtējot uzkrājumu apjomu, *Vadība* balstās uz aplēsēm par iespējamo saistību apjomu, kā arī termiņu, kurā saistības varētu realizēties. Gadījumā, ja šie notikumi nerealizējas vai realizējas citādāk, faktisko izmaksu apjoms var atšķirties no aplēstā.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2022. gada faktiskajiem rādītājiem, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvaldītāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. 2021. gadā ir veikts atkārtots aprēķins, izdarot analogus pieņēmumus, kuru rezultātā iepriekš atzītais vērtības samazinājums nav mainījies.

Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas, piemērota 5,35% vidēji svērtā kapitāla cena (WACC), kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena. WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniedzot 6,35% (pieaugot par 1%), vērtības samazinājums palielinātos par 41 miljonu EUR. Savukārt pie WACC 4,35% (samazinājuma par 1%), vērtības samazinājums nebūtu atzīstams.

Finanšu līdzsvara maksājums

Latvijas dzelzceļa galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgažu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai. Esošais līgums bija noslēgts līdz 2022. gada 31. decembrim, pašlaik noris darbs pie jauna līguma noslēgšanas turpmākajiem periodiem.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

Valdes locekle

R. Pļavnieks

V. Balode-Andrūsa